

Archeologisch onderzoek plangebied Vinkenberg te Moergestel

Inventariserend veldonderzoek verkennende fase, door middel van
proefsleuven, plangebied Vinkenberg te Moergestel, gemeente Oisterwijk

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 1457

Archeologisch onderzoek plangebied Vinkenberg te Moergestel

Inventariserend veldonderzoek verkennende fase, door middel van
proefsleuven, plangebied Vinkenberg te Moergestel, gemeente
Oisterwijk

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 1457

Definitief

Ruimte voor Ruimte
Postbus 79
5201 AB 's-Hertogenbosch
Contactpersoon: de heer E. van Ineveld
+31 88 811 40 34

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 22 mei 2014

Verantwoording

Titel : Archeologisch onderzoek plangebied Vinckenberg te Moergestel

Subtitel : Inventariserend veldonderzoek verkennende fase, door middel van proefsleuven, plangebied Vinckenberg te Moergestel, gemeente Oisterwijk

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 1457

Projectnummer : 290121

Referentienummer : GM-0133778/GAR 1457

Revisie : D

Datum : 22 mei 2014

Auteur(s) : dhr. drs. F.J.M. Delporte

E-mail adres : francies.delporte@grontmij.nl

Gecontroleerd door : dhr. drs. J.J.G. Geraeds

Paraaf gecontroleerd : 

Goedgekeurd door : dhr. drs. P.G.M. Kaasenbrood

Paraaf goedgekeurd : 

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 88 811 55 10
F +31 40 244 37 97
www.grontmij.nl

Administratieve gegevens

Opdrachtgever : Ruimte voor Ruimte
Postbus 79
5201 AB 's-Hertogenbosch
Contactpersoon: de heer E. van Ineveld
+31 88 811 40 34

Uitvoerder : Grontmij Nederland B.V.
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
0031 88 811 55 10
www.grontmij.nl

Bevoegde overheid : Gemeente Oisterwijk
College van Burgemeester en wethouders
Postbus 10101
5060 GA Oisterwijk
+31 13 529 13 11
Contactpersoon: mevr. J. Rama-Alberto

Beheer en plaats van documentatie : Provinciaal Depot Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch en
Grontmij Depot te Roermond

Landelijk registratienummer : 59762
ARCHIS onderzoeksnummer : 49543

Locatie : Gemeente : Oisterwijk
Plaats : Moergestel
Toponiem : Vinkenbergh
Provincie : Noord-Brabant
RD-coördinaten: : X: 140.251 / Y: 393.792
: X: 140.401 / Y: 393.670
: X: 140.409 / Y: 393.700
: X: 140.272 / Y: 393.814
Kaartblad : 51A
Omvang plangebied : circa 0,86 ha
Kadastrale nummer(s) : Oisterwijk L 408 en 387 (ged.)

Archeoregio NOaA : Brabants zandgebied

Onderzoeksteam : Projectleiding : Dhr. drs. F.M.J Delporte
Projectmedewerkers : Mevrouw A.M.M. Vonk
Dhr. J. Aal

Onderzoekskader RO : Bestemmingsplanwijziging

Type onderzoek : Inventariserend veldonderzoek, verkennende fase door
middel van proefsleuven

Tijdstip onderzoek : 25 februari 2014
Huidig grondgebruik : weiland

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	5
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling.....	6
1.2 Onderzoekopzet en richtlijnen.....	7
1.3 Plan- en onderzoeksgebied	7
2 Archeologisch, historisch en aardkundig kader	10
2.1 Archeologisch kader en verwachting.....	10
2.2 Historisch kader	10
2.3 Aardkundige waarden.....	12
3 Resultaten archeologisch onderzoek	13
3.1 Uitvoering archeologisch onderzoek	13
3.2 Fysisch geografisch onderzoek	14
3.3 Archeologische sporen	17
3.4 Vondsten.....	18
3.5 Beantwoording onderzoeksvragen.....	18
4 Conclusie en selectie	20
4.1 Conclusie	20
4.2 Selectie.....	20
Literatuur	21

Bijlage 1: Profielen

Bijlage 2: Allesporenkaart

Bijlage 3: Sporenlijst

Bijlage 4: Vondstenlijst

Samenvatting

Grontmij Nederland B.V. heeft op 25 februari in opdracht van Ruimte voor Ruimte een inventariserend veldonderzoek verkennende fase, door middel van proefsleuven, uitgevoerd in verband met de aanvraag van een bestemmingsplanwijziging locatie Vinkenbergh te Moergestel, gemeente Oisterwijk.

Aanleiding tot het uitvoeren van het onderzoek vormen de nieuwbouwplannen welke niet passen in het vigerende bestemmingsplan van de gemeente. Voor het volledige plangebied wordt een bestemmingsplanwijziging aangevraagd. Echter, slechts een deel van het plangebied zal vervolgens daadwerkelijk ontwikkeld worden. Het huidige onderzoek is enkel gericht op dat deel van het plangebied dat daadwerkelijk in ontwikkeling zal worden gebracht (hierna onderzoeksgebied genoemd). Eventuele latere ontwikkelingen buiten het huidige onderzoeksgebied kunnen dan ook door de gemeente onderworpen worden aan een verplichting tot archeologisch onderzoek.

Binnen het proefsleuvenonderzoek zijn aanvankelijk 2 proefsleuven van 80 m² (20 bij 4 meter) aangelegd. Put 1 is vervolgens in het oosten met 10 meter verlengd omdat in deze zone het meest intacte bodemprofiel is aangetroffen en hier de kans op archeologische resten bijgevolg het grootst was.

Op basis van de tijdens het onderzoek verzamelde informatie kan samengevat worden dat zich in het onderzoeksgebied oorspronkelijk een podzolprofiel heeft bevonden. Dit podzolprofiel is op een niet nader te dateren ogenblik afgedekt met een opgebracht, humeus dek. Bij latere graafwerkzaamheden is in het westen van het onderzoeksgebied een zone centraal in Put 2 het bodemprofiel volledig vergraven tot ruim in de natuurlijke ondergrond (C-horizont). In de overige delen van het plangebied is het opgebrachte, humeuze dek volledig (Put 1) of gedeeltematig (put 2) vergraven en vervangen door een recent heterogeen pakket.

Met uitzondering van twee recente paalkuilen zijn geen archeologische resten in het onderzoeksgebied aangetroffen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Grontmij Nederland B.V. heeft op 25 februari in opdracht van Ruimte voor Ruimte een inventariserend veldonderzoek verkennende fase, door middel van proefsleuven, uitgevoerd in verband met de aanvraag van een bestemmingsplanwijziging locatie Vinkenberg te Moergestel, gemeente Oisterwijk.

Aanleiding tot het uitvoeren van het onderzoek vormen de nieuwbouwplannen welke niet passen in het vigerende bestemmingsplan van de gemeente. Voor het volledige plangebied wordt een bestemmingsplanwijziging aangevraagd. Echter, slechts een deel van het plangebied zal vervolgens daadwerkelijk ontwikkeld worden. Voor het planologisch besluit dat de plannen mogelijk moet maken dient op grond van artikel 3.1.6.2a van het Bro een archeologisch rapport te worden overlegd waarin de archeologische waarde van het terrein waarvoor de bestemming wordt gewijzigd, naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is vastgesteld. Het huidige onderzoek is enkel gericht op dat deel van het plangebied dat daadwerkelijk in ontwikkeling zal worden gebracht (hierna onderzoeksgebied genoemd). Het is dan ook enkel voor deze zone dat in deze fase een archeologisch onderzoek noodzakelijk is en waarvoor door de gemeente een selectieadvies is genomen op basis van het archeologisch vooronderzoek. Eventuele latere ontwikkelingen buiten het huidig onderzoeksgebied kunnen dan ook door de gemeente onderworpen worden aan een verplichting tot archeologisch onderzoek.

Eerder is voor deze locatie een bureauonderzoek¹ en een verkennend booronderzoek² uitgevoerd.

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek is destijds aanbevolen het onderzoeksgebied nader te onderzoeken door middel van een IVO-P waarderende fase door middel van proefsleuven. Na het bureauonderzoek werd echter bekend dat de grondeigenaar weet dat circa 50 à 70 jaar geleden binnen het plangebied grond is ontgraven en gebruikt bij de aanleg van wegen. In hoeverre het volledige plangebied is ontgraven en hoe diep was echter onduidelijk. Daarom werd besloten middels een verkennend booronderzoek meer duidelijkheid te verschaffen over in hoeverre de bodem binnen het plangebied nog intact was en welke delen wel of niet verder archeologisch onderzocht dienen te worden.

Het verkennend booronderzoek heeft uitgewezen dat de ondergrond binnen het plangebied bestaat uit een pakket laatglaciaal jong dekzand op een pakket pleniglaciaal oud dekzand. Ter plaatse van de akker in het noordwesten van het plangebied is de bodem diep verstoord. Hier lijkt zand te zijn afgegraven, wat overeenkomt met de beschrijving van de grondeigenaar. Ook het deel van het plangebied bij de bebouwing in het zuidoosten is diep geroerd. De verstoring hier hangt samen met de bebouwing en is modern. Het centrale deel van het plangebied is in gebruik als paardenwei en hier is de bodem overwegend intact. Hier is sprake van een bouwlandek (esdek) op een begraven podzolbodem.

¹ Van diepen, 2011.

² De Kramer, 2013.

De middelhoge archeologische verwachting op basis van het bureauonderzoek blijft na uitvoering van het verkennende booronderzoek alleen gelden voor het centrale circa 1800 m² grote deel dat nu in gebruik is als paardenwei. Dit deel van het plangebied vormt dan ook het huidige onderzoeksgebied. Eventuele archeologische resten kunnen aanwezig zijn vanaf de top van de oorspronkelijke podzolbodem, vanaf een diepte van circa 0,2 à 0,7 m –mv, vanaf circa +11,7 à 12,2 m NAP.

1.2 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Op basis van de resultaten uit het bureauonderzoek en verkennend booronderzoek is in samenspraak met de gemeente Oisterwijk de strategie bepaald voor de uitvoering van een proefsleuvenonderzoek IVO-P en is deze uitgewerkt in een Programma van Eisen³.

De afspraak met de gemeente Oisterwijk, bevoegd gezag in deze, was dat indien er behoudenswaardige archeologische resten werden aangetroffen overleg zou plaatsvinden met de opdrachtgever en de gemeente Oisterwijk, vertegenwoordigd door mevrouw J. Rama-Alberto of diens collega de heer A. van Esch. In dit overleg zou de verdere strategie inzake een directe doorstart naar een opgraving worden bepaald.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform het ten behoeve van dit onderzoek opgestelde PvE en de vigerende versie van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA)⁴.

De uitvoeringsprocedures van Grontmij Nederland bv zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK).

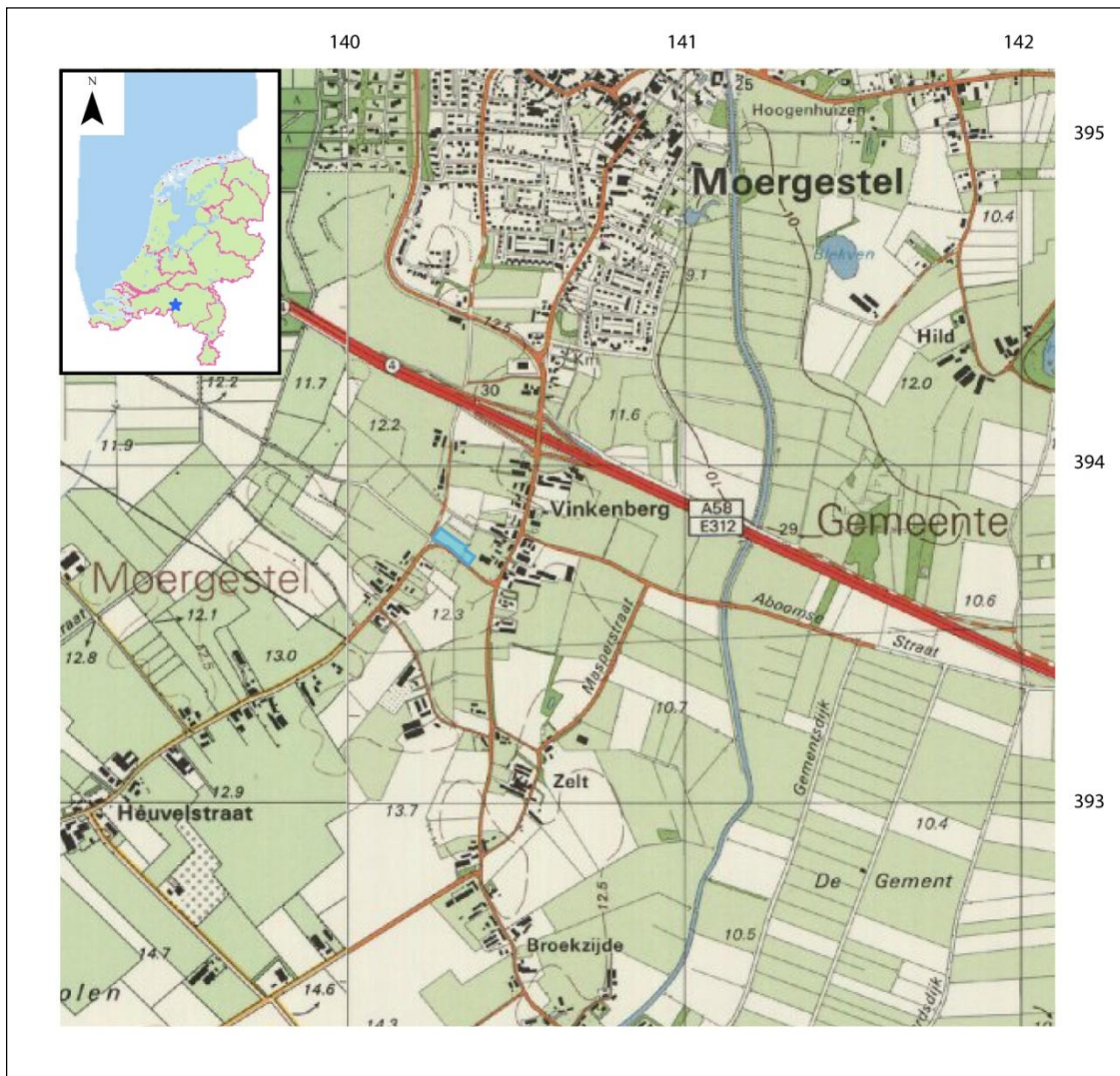
De centrale vraagstelling die in het PvE is opgenomen betreft: wat is de aard, omvang, datering, kwaliteit en behoudenswaardigheid van de aan te treffen archeologische resten?

1.3 Plan- en onderzoeksgebied

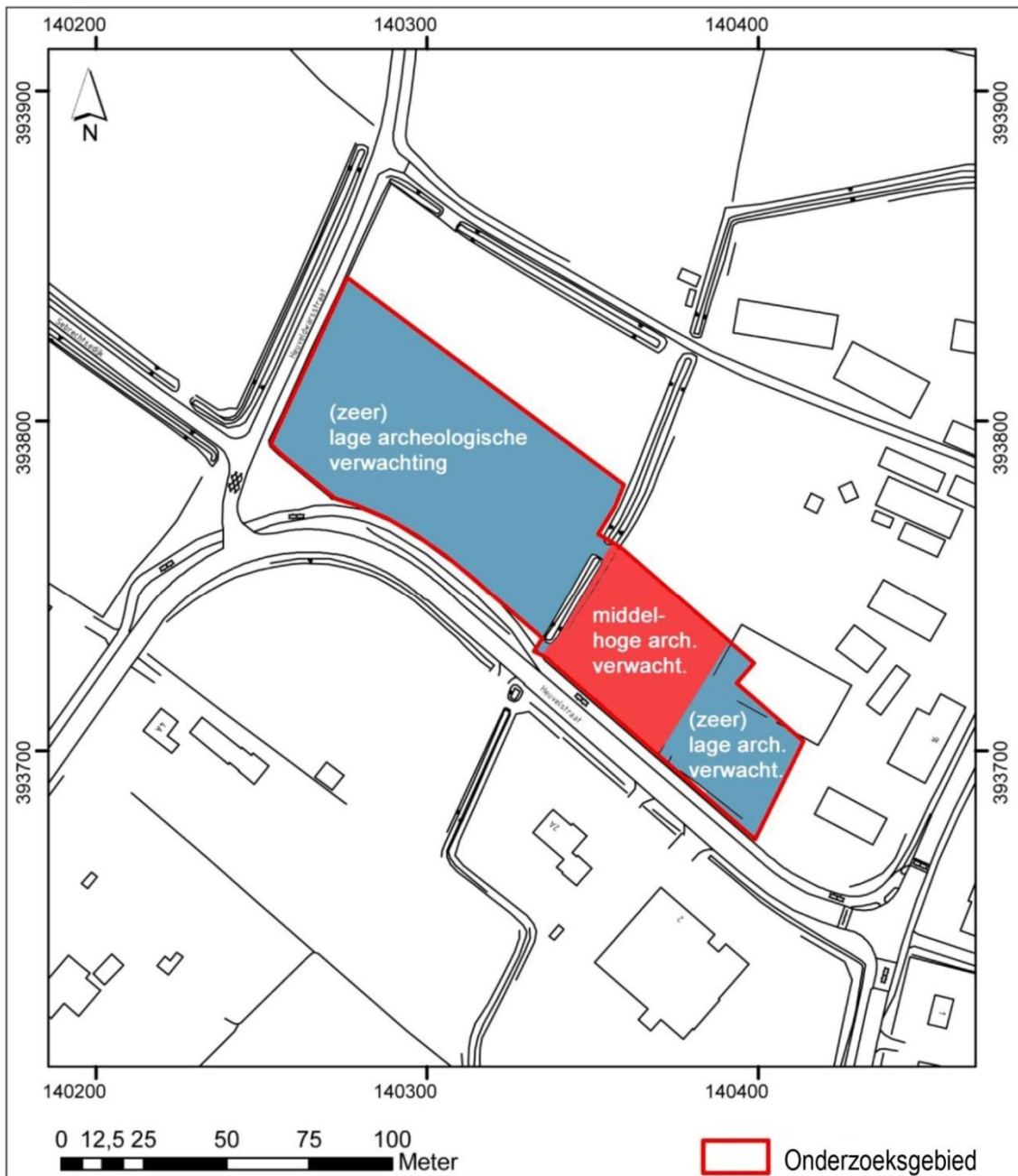
Het plangebied ligt in de Meierij, ten zuiden van de dorpskern Moergestel, gemeente Oisterwijk, provincie Noord-Brabant (afbeelding 1). Het plangebied staat afgebeeld op kaartbladen 51A van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000) en valt binnen de vier RD coördinaten: X: 140.251 / Y: 393.792; X: 140.401 / Y: 393.670; X: 140.409 / Y: 393.700 en X: 140.272 / Y: 393.814. Het perceel is kadastraal bekend onder Oisterwijk L 408 en 387 (gedeeltelijk) en bekend onder het toponiem Vinkenberg. De totale oppervlakte van het plangebied beslaat 6.337 m². De locatie strekt zich uit langs de noordzijde van de Heuvelstraat en wordt aan weerszijden begrensd door de Heuveldwarsstraat en Vinkenberg. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt circa 1800 m².

³ Delporte, 2014.

⁴ KNA versie 3.2, 2010.



Afbeelding 1: Locatiekaartje plangebied Vinkenberg te Moergestel. Het plangebied is in blauw weergegeven. Bron: Topografische Dienst.



Afbeelding 2: Plangebied Vinkenbergh in blauw, onderzoeksgebied proefsleuvenonderzoek in rood.

2 Archeologisch, historisch en aardkundig kader

2.1 Archeologisch kader en verwachting

Tijdens het bureauonderzoek (Van Diepen, 2011) werd het volgende geconstateerd. Het onderzoeksgebied ligt op de gemeentelijke archeologische beleidskaart binnen een zone met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de middelhoge verwachting voornamelijk voortkomt uit de ligging van het plangebied op een dekzandrug nabij een beekdal en de aanwezigheid van een oud bouwlanddek (esdek).

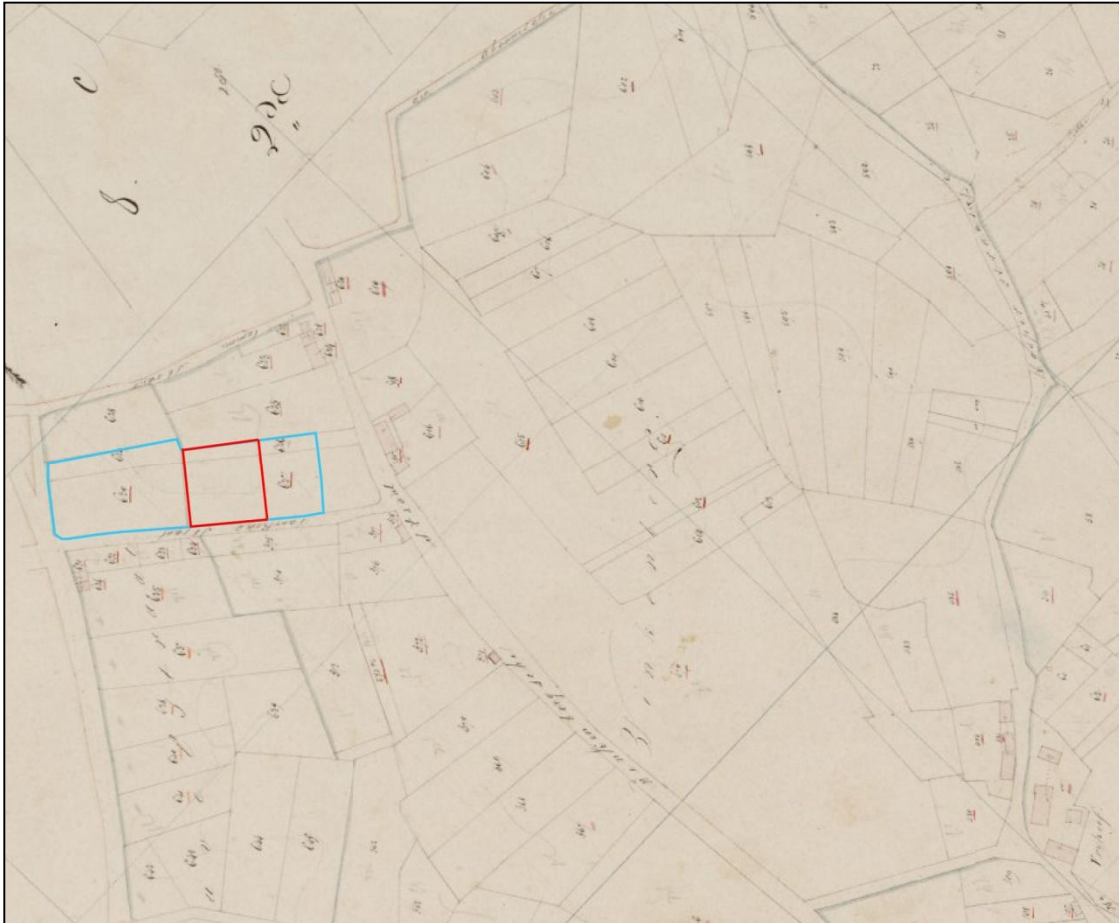
Het centrale en westelijke deel van het onderzoeksgebied is in de laatste eeuwen onbebouwd geweest. In het oostelijke deel is bebouwing aanwezig. Toen het bureauonderzoek werd uitgevoerd waren geen aanwijzingen bekend dat het terrein is ontgrond of op een andere wijze is verstoord. Echter, achteraf bleek dat er volgens de opdrachtgever aanwijzingen zijn dat in ieder geval een deel van het terrein is afgegraven voor de winning van zand voor wegen.

Uit het onderzoeksgebied zijn geen archeologische waarnemingen of vondstmeldingen bekend. Het bureauonderzoek wijst uit dat zich in het onderzoeksgebied geen gekende archeologische vindplaatsen bevinden. Wel zijn uit de nabijheid van het onderzoeksgebied bewoningssporen bekend uit de IJzertijd en Romeinse tijd (AMK-terrein) en enkele vondstmeldingen. Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek is een middelhoge verwachting vastgesteld voor het aantreffen van vindplaatsen uit de Vroege Prehistorie (vuursteenvindplaatsen), Late Prehistorie, Romeinse tijd, Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

2.2 Historisch kader

Op het Kadastraal Minuutplan uit 1811-1832 staan de huidige Heuvelstraat, Vinkenberg en Aboomsestraat aangegeven (afbeelding 3). Opvallend is dat de loop van de Heuvelstraat op het Minuutplan afwijkt van het huidige tracé: tegenwoordig loopt de weg ten zuiden van het plangebied naar de Vinkenberg, in 1811-1832 volgde de straat de huidige Heuveldwarsstraat en liep dus ten westen van het plangebied. De straat ten zuiden van het plangebied wordt aangeduid als "Vaarkensstraat". Het huidige terrein omvat de percelen 626, 627, 629 en 630. Deze waren toendertijd in gebruik als bouwland. De percelen waren eigendom van de heren Peter van Iersel (627 en 629) en Nicolaas Habraken (626). Perceel 630 was vermoedelijk net verkocht aangezien de eigendomsgegevens zijn doorgehaald.⁵

⁵ Minuutplan 1811-1832, gemeente Moergestel sectie D genaamd Heizen, blad 1; tafel der grondeigenaren bij sectie D Heizen.



Afbeelding 3: Uitsnede Minuutplan 1811-1832. Het plangebied is in blauw weergegeven, het onderzoeksgebied rood.
Bron: Watwaswaar.nl

Het Bonneblad van 1900 toont hetzelfde beeld als in 1811-1832. Het terrein is nog steeds in gebruik als bouwland/weidegrond en er is geen bebouwing geplaatst binnen het plangebied. Het stratenplan is ongewijzigd.

In 1930 is de situatie gewijzigd: de Heuvelstraat is verlegd en loopt nu ten zuiden van het plangebied naar de Vinkenbergh. Binnen het plangebied zijn geen veranderingen zichtbaar.

Op de topografische kaart uit 1963 is te zien dat enkele percelen zijn gewijzigd. Ook binnen het plangebied is dit het geval: perceel 623-625 zijn samengevoegd. De gronden zijn nog steeds in gebruik als bouwland en weidegrond. In de omgeving van het plangebied is de bebouwing toegenomen en straten zijn uitgebreid en vergroot.

De trend van 1963 is voortgezet in de daaropvolgende jaren. In 1972 zijn meerdere percelen samengevoegd en is de bebouwing in dichtheid toegenomen. Binnen het plangebied is een kleine weg in de noordwesthoek verdwenen. Het gebruik van het terrein is ongewijzigd.

Op de Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Brabant 2010 is te zien dat zich ten westen van het plangebied een zone met historisch groen bevindt: laanbeplanting langs de Heistraat en Kerkeindsche Heide.⁶ Verder biedt deze kaart geen aanvullingen op het boven geschetste beeld.

⁶ CHW2-code: G895.

2.3 Aardkundige waarden

De gemeente Oisterwijk maakt deel uit van het in het Laat Pleistoceen gevormde Brabants dekzandgebied. Geomorfologisch gezien behoort het plangebied tot de dekzandruggen (code 3L5).

Het plangebied ligt op een welving/dekzandrug uit de Formatie van Boxtel met een dek van het Laagpakket van Wierden (code Bx6; Mulder 2003⁷); uit fluvio-periglaciaire afzettingen (leem en zand) met een dekzanddek. Ten oosten van het plangebied strekt zich een beekdal uit (code Bx2; Mulder 2003); beekzand en –leem met een laagpakket van Singraven (bijlage 4).

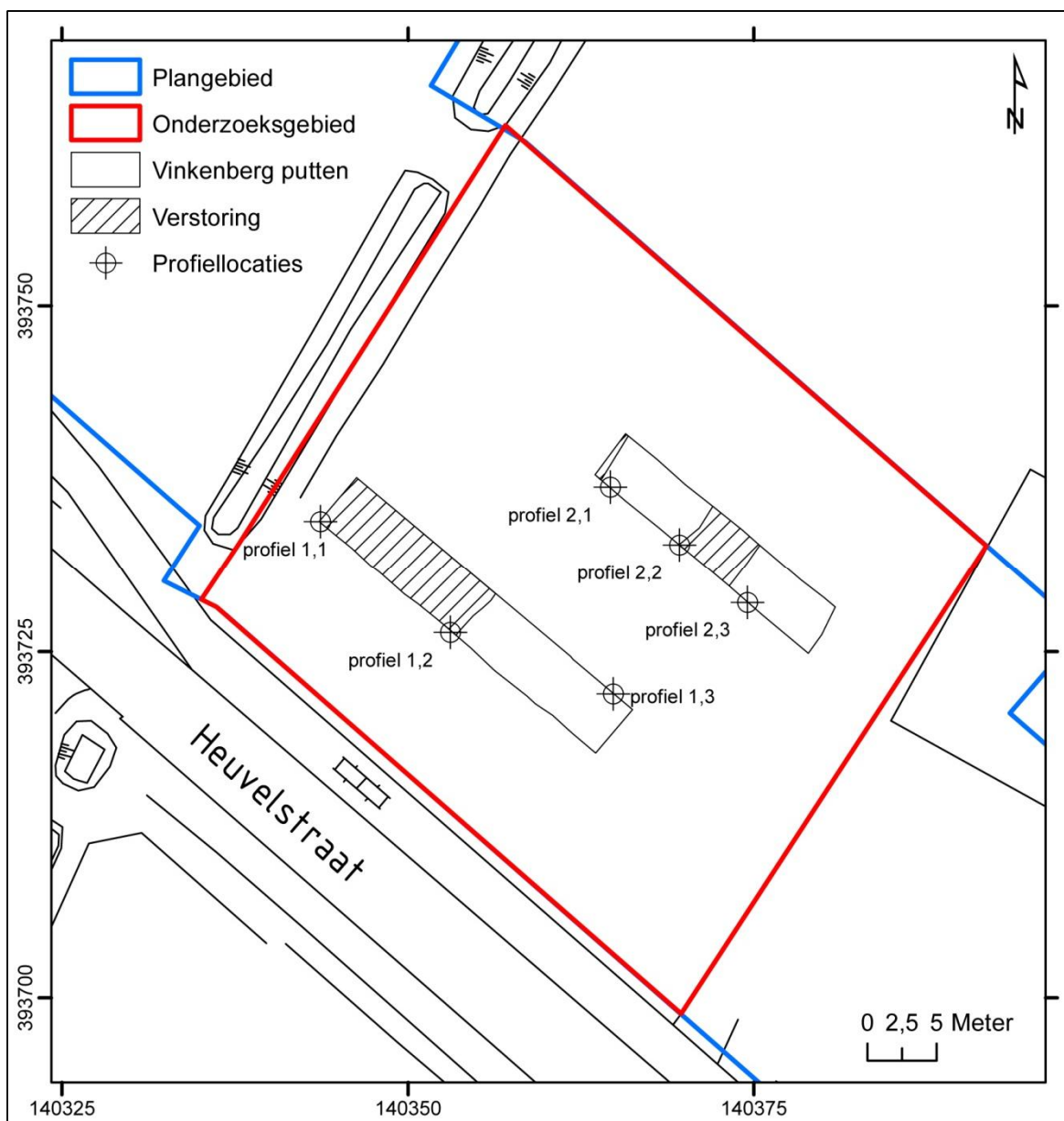
De bodem heeft een redelijke goede tot goede waterhuishouding (GWT V). In het plangebied komen volgens de Bodemkaart van Nederland hoge zwarte enkeerdgronden voor. Het belang van een enkeerdgrond/esdek ligt in de beschermende kwaliteiten van het dek. Eventuele archeologische waarden worden in de regel door het dikke dek beschermd tegen verstoring door onder andere agrarische activiteiten.

⁷ Mulder et.al. (red.), 2003.

3 Resultaten archeologisch onderzoek

3.1 Uitvoering archeologisch onderzoek

Binnen het proefsleuvenonderzoek zijn aanvankelijk 2 proefsleuven van 80 m² (20 bij 4 meter) aangelegd. Put 1 is vervolgens in het oosten met 10 meter verlengd omdat in deze zone het meest intacte bodemprofiel is aangetroffen en hier de kans op archeologische resten bijgevolg het grootst was.



Afbeelding 4: Puttenplan.

Beide putten werden laagsgewijs verdiepend aangelegd. Op ca. 20 centimeter boven het opgravingsvlak werd een tussenvlak aangelegd dat geïnspecteerd werd op vondsten en sporen en dat afgezocht werd met een metaaldetector. Vervolgens werd het opgravingsvlak aangelegd in de top van de natuurlijke ondergrond. In Put 2 is, omdat de top van de natuurlijke bodem hier uit een Bh-horizont bestond, een (2^e) controlevlak aangelegd op een dieper niveau.

Alle aangetroffen archeologische sporen, natuurlijke grondverkleuringen en recente verstoringen werden aangekrast, getekend en beschreven. Alle archeologische sporen werden vervolgens gecoupeerd en gedocumenteerd. Ter controle werden ook alle natuurlijke grondverkleuringen gecoupeerd (maar niet verder afgewerkt) om zo met zekerheid vast te stellen dat het hier geen moeilijk herkenbare archeologische sporen betrof.

Het profiel van het onderzoeksgebied is gedocumenteerd aan de hand van profieltekeningen in beide putten. In totaal zijn per put 3 profielkolommen gedocumenteerd.

Alle vlaktekeningen zijn gemaakt op schaal 1:50, coupes werden analoog getekend op schaal 1:10, profielen op schaal 1:20. NAP-opnames werden opgemeten met gps.

3.2 Fysisch geografisch onderzoek

Bij de aanleg van de proefsleuven in het onderzoeksgebied bleek al snel dat het zuidwestelijke deel van het onderzoeksgebied in het verleden tot ruim in de natuurlijke ondergrond verstoord is⁸. Een gelijkaardige verstoring is eveneens vastgesteld centraal in Put 2. Deze verstoringen zijn telkens in de mate van het mogelijke ontgraven tot in de natuurlijke ondergrond om zo vast te kunnen stellen of er nog sprake is van diep reikende grondsporen (zoals waterputten).

In het volledige onderzoeksgebied bestaat de onderzijde van het profiel uit een C-horizont. Dit betreft afzettingen van lichtbruin, plaatselijk zwak roestig zand (Jong Dekzand II). Onderin is dit zand zwak gelaagd met enkele fijne blauwgrijze leembandjes (Jong Dekzand I). De overgang tussen deze twee dekzandpakketten is geleidelijk en ligt ergens tussen 0,8 en 1 meter beneden maaiveld. Het Jong Dekzand I is uitsluitend aangetroffen in profielen in verstoorde zones (waarin het vlak dieper is aangelegd), dit betreft profiel 1.1. en 1.2 die verstoord zijn tot in het Jong Dekzand I pakket. In de overige profielen is enkel Jong Dekzand II aangetroffen.

In profielen 1.3, 2.1, 2.2 en 2.3 gaat de C-horizont bovenin geleidelijk over in een BC- en Bh-horizont (zie afbeelding 5 en Bijlage 1). De Bh-horizont bestaat uit een donkerroodbruin zwak humeus zand, de BC-horizont wordt gevormd door de overgangszone van de Bh- naar de C-horizont en schakeert van donkerbruin naar lichtbruin. De top van de Bh-horizont ligt in de gedocumenteerde profielen op een diepte van 12,02 +NAP⁹ in Profiel 1.3 en tussen 11,41 en 11,84 +NAP¹⁰ in profielen 2.1 tot en met 2.3. In Profielen 1.3, 2.1 en 2.3 vertoont de Bh-horizont bovenin enkele vage resten van een E-horizont, in Profiel 2.2. Is de E-horizont gedeeltelijk bewaard als afzonderlijk herkenbare horizont met lichtgrijs zand. Deze E-horizont is aangetroffen op een diepte van 11,70 +NAP¹¹. Opvallend is dat in Profiel 1.2, gedocumenteerd langs de zuidelijke zijde van de put centraal in Put 1, geen BC- of Bh-horizont is aangetroffen. Dit ondanks het gegeven dat de verstoring van het bodemprofiel hier slechts doorgezet is tot een diepte van 11,74 +NAP¹². Bij uitbreiding is tevens vastgesteld dat in het volledige zuidelijke profiel van Put 1 en geen BC- of B-horizont aanwezig/bewaard is. Deze beperkt zich namelijk tot de noordelij-

⁸ Tot een diepte van 60 tot 70 centimeter beneden de in het oosten van het plangebied vastgestelde top van de natuurlijke ondergrond.

⁹ 40 centimeter beneden maaiveld.

¹⁰ 64 tot 88 centimeter beneden maaiveld.

¹¹ 70 centimeter beneden maaiveld.

¹² 44 centimeter beneden maaiveld.

ke zijde van de put. Dit verschil is ook in het vlak zichtbaar. In de noordoostelijke helft van Put 1 is in het vlak de BC-horizont aangetroffen, in het zuidoostelijke deel is enkel de C-horizont aangetroffen (zie Afbeelding 5).



Afbeelding 5: Het vlak van Put 1, gefotografeerd vanuit het oosten. In het noordoosten van de put bestaat de ondergrond uit de BC-horizont, in het zuidoosten uit de C-horizont. Achteraan is de put dieper ontgraven omdat de bodem hier diep verstoord is.

In de profielen in Put 2 wordt de E- dan wel Bh-horizont afgedekt met een restant van opgebracht dek (Aa-horizont). Onderin is dit dek vrij egaal van samenstelling met donkerbruin zwak humeus zand (Aa2), bovenin is het daarin tegen sterk humeus en zwart van kleur (Aa1). In Profiel 1.3 wordt de Bh-horizont afgedekt door een pakket van verstoorde Aa1 horizont die zwak gemengd is met de Bh-horizont.



Afbeelding 6: Profiel 2.2. Centraal in Put 2. Dit betreft het meest compleet aangetroffen profiel. Voor een profieltekening en de laagverklaring zie Bijlage 1.

De top van het bodemprofiel wordt in alle profielen gevormd door een of meerdere recent opgebrachte pakketten. Deze pakketten vormen de afdekkende laag in profiel met een meer of minder intacte bodem (Profielen 1.3, 2.1, 2.2 en 2.3, waarin deze lagen aangetroffen worden tot een diepte van 12,16 +NAP in Profiel 1.3 en 11,55 tot 12,06 +NAP in de profielen in Put 2¹³) maar vormen ook de vulling van de dieper verstoorde zones waarin het profiel tot ruim in de schone ondergrond vergraven is (Profielen 1.1 en 1.2, zie afbeelding 6 en Bijlage 1). De samenstelling van deze opgebrachte pakketten bestaat uit donkerbruingrijs en bruingrijs zand dat steeds gevlekt is met lichtbruin zand en plaatselijk met blauwgrijze leem.

¹³ 26 centimeter beneden maaiveld in Profiel 1.3 en 42 tot 74 centimeter beneden maaiveld in Put 2.



Afbeelding 7: Profiel 1.2 centraal in Put 1. In dit profiel is duidelijk te zien dat het westelijk deel van het onderzoeksgebied vergraven is tot ruim in de C-horizont. Ondanks het hoogteverschil tussen links en rechts in de bovenzijde van de C-horizont in dit profiel geen rest aanwezig van de BC of B-horizont. Voor een profieltekening en de laagverklaring zie Bijlage 1.

Op basis van de beschikbare informatie kan samengevat worden dat zich in het onderzoeksgebied oorspronkelijk een podzolprofiel heeft bevonden. Dit podzolprofiel is op een niet nader te dateren ogenblik afgedekt met een opgebracht, humeus dek. Bij latere graafwerkzaamheden is in het westen van het onderzoeksgebied en een zone centraal in Put 2 het bodemprofiel volledig vergraven tot ruim in de natuurlijke ondergrond (C-horizont). In de overige delen van het plangebied is het opgebrachte, humeuze dek volledig (Put 1) of gedeeltelijk (put 2) vergraven en vervangen door een recent heterogeen pakket.

Op basis van de NAP-waardes vastgesteld in de profielen en bodemhorizonten aangetroffen in het vlak blijkt dat binnen het plangebied oorspronkelijk een microreliëf heeft bestaan. De bovenzijde van de Bh-horizont bevindt zich in het oosten Put 2 namelijk circa 20 centimeter dieper als in het noordoosten van Put 1 en 43 centimeter hoger als in het westen van Put 2. Daarenboven is in het vlak van Put 1 vastgesteld dat terwijl in het vlak in het zuidoosten de C-horizont dagzoomt, dit in het noordoosten in hetzelfde vlak de BC-horizont betreft. Het landschap heeft met andere woorden in het verleden in zuidelijke tot zuidoostelijke richting opgelopen.

3.3 Archeologische sporen

Tijdens het archeologische onderzoek werden uitsluitend in Put 1 archeologische sporen aangetroffen. Dit betreft twee paalkuilen (sporen S1008 en S1009 zie Bijlage 2 en Bijlage 3) die in het oosten van de put aan het licht kwamen. De paalgaten hebben een diameter van circa 15 en 23 centimeter en een diepte van 8 en 17 centimeter¹⁴. De sporen hebben een kuip- tot U-vormig profiel. De vulling van deze sporen bestaat donkerbruingrijs zand dat gemengd is met lichtbruin zand. Deze vulling heeft een zeer losse structuur. In deze sporen zijn geen vondsten

¹⁴ Respectievelijk tot 11,88 en 11,77 +NAP.

aangetroffen, op basis van de vulling (samenstelling en losse structuur) wordt aangenomen dat het hier recente sporen betreft.



Afbeelding 8: Coupe op de recente paalkuil S1009.

3.4 Vondsten

In de wand van put 2 werden in Profiel 2.2 twee vondsten aangetroffen. Beide vondsten zijn aangetroffen in de bovenzijde van het profiel, in opgebrachte pakketten. Dit betreft gecorrodeerde vierkante scharnier (vondstnummer 2001) en een brok baksteen (vondstnummer 2002). Verdere vondsten werden niet aangetroffen.

3.5 Beantwoording onderzoeksvragen

1. In welke mate is het gebied verstoord?

In het gehele onderzoeksgebied is de bovenzijde van het bodemprofiel gedeeltelijk verstoord. Verder is vastgesteld dat de westelijke helft van het onderzoeksgebied verstoord is tot ruim in de natuurlijke ondergrond. In de oostelijke helft is de natuurlijke ondergrond grotendeels intact maar zijn er ook plaatselijk verstoringen aanwezig.

2. Zijn er archeologische sporen, resten of intacte vondstlagen aanwezig in het plangebied? Zo ja, waaruit bestaan deze en wat is de ouderdom hiervan?

Met uitzondering van twee recente paalkuilen zijn geen archeologische resten in het onderzoeksgebied aangetroffen.

3. Wat is de ruimtelijke spreiding van de archeologische resten, zowel in het horizontale als verticale vlak?

De twee aangetroffen paalkuilen bevinden zich in het oosten van Put 1.

4. Welk type vindplaats vertegenwoordigen de archeologische resten?

Gezien de beperkte gegevens kan hier geen type bepaald worden.

5. Hoe ziet de bodemopbouw in het onderzoeksgebied eruit en in welke mate kan het beeld uit het booronderzoek aangevuld worden?

Op basis van de beschikbare informatie kan samengevat worden dat zich in het onderzoeksgebied oorspronkelijk een podzolprofiel heeft bevonden. Dit podzolprofiel is op een niet nader te dateren ogenblik afgedekt met een opgebracht, humeus dek. Bij latere graafwerkzaamheden is in het westen van het onderzoeksgebied en een zone centraal in Put 2 het bodemprofiel volledig vergraven tot ruim in de natuurlijke ondergrond (C-horizont). In de overige delen van het plangebied is het opgebrachte, humeuze dek volledig (Put 1) of gedeeltelijk (put 2) vergraven en vervangen door een recent heterogeen pakket. Dit is geheel in overeenstemming met de resultaten van het booronderzoek.

6. Wat is de relatie tussen de ligging van de archeologische resten en geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het gebied?

De aangetroffen paalkuilen bevinden zich in een zone met de C-horizont in het vlak. Er is geen rechtstreekse relatie tussen de ligging van de sporen en de geomorfologische en bodemkundige kenmerken vast te stellen.

7. Wat is de relatie tussen de vindplaats en het omringende landschap?

Gelet op het beperkt aantal aangetroffen resten kan geen relatie vastgesteld worden.

8. Wat is de gaafheid en conservering van de archeologische vondsten/sporen?

De aangetroffen sporen zijn gaaf en goed geconserveerd, het betreft hier echter wel vrij recente sporen.

9. Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig intact dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?

De bodem is in het oosten van het onderzoeksgebied voldoende intact om, indien hier een behoudenswaardige vindplaats was aangetroffen, vervolgonderzoek uit te voeren. In het westen van het onderzoeksgebied is dit niet het geval.

10. Zijn er aanwijzingen voor verschillende bewoningsfasen?

Er zijn geen aanwijzingen voor bewoningsfasen aangetroffen.

11. Is er een ensemblewaarde met vindplaatsen in de omgeving van het plangebied?

Er is geen sprake van een vindplaats die een ensemblewaarde heeft.

12. Indien het onderzoek **geen** archeologische fenomenen oplevert of categoriaal beperkte (bijvoorbeeld alleen losse vondsten), welke verklaring is hiervoor dan te geven? Is er (bijvoorbeeld) sprake van:

- a. verstoring van antropogene aard

In het westen van het onderzoeksgebied kan het ontbreken van archeologische resten het gevolg zijn van verstoringen van de bodem. In het oosten is de natuurlijke ondergrond intact aangetroffen, het ontbreken van sporen is hier dan ook niet het gevolg van verstoringen.

- b. beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door werk- of weeromstandigheden

Er is geen beperking van de waarnemingsmogelijkheden.

- c. beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen

In de B-horizont was door de donkere kleur van het geheel de zichtbaarheid van eventuele sporen eerder beperkt. Dit is, waar dit nodig was, opgevangen door op een dieper niveau een controlevlak aan te leggen.

4 Conclusie en selectie

4.1 Conclusie

Tijdens het door Grontmij Nederland B.V. op 25 februari in opdracht van Ruimte voor Ruimte uitgevoerde inventariserend veldonderzoek verkennende fase, door middel van proefsleuven, is vastgesteld dat de bodem in het oostelijke deel van het onderzoeksgebied intact bewaard is gebleven. Voor het westelijke deel is vastgesteld dat hier verstoring tot ruim in de natuurlijke ondergrond heeft plaatsgevonden.

Op basis van de beschikbare informatie kan samengevat worden dat zich in het onderzoeksgebied een podzolprofiel bevindt. Dit podzolprofiel is op een niet nader te dateren ogenblik afgedekt met een opgebracht, humeus dek. En in recente tijd afgedekt met opgebracht pakket.

Tijdens het onderzoek zijn slechts twee sporen aangetroffen, dit betreft twee recente paalkuil-tjes.

4.2 Selectie

Op basis van de hierboven beschreven resultaten is in het veld overleg gezocht met het bevoegd gezag waarna, na bespreken van de onderzoeksresultaten, is besloten het proefsleuvenonderzoek af te ronden en niet door te starten naar een opgraving. Op grond van deze beslissing door het bevoegd gezag worden ten aanzien van het plangebied geen aanbevelingen voor behoud van archeologische waarden of vervolgonderzoek gedaan. Deze beslissing is op 15 mei 2014 bekrachtigd door een selectiebesluit door het college van de gemeente¹⁵.

Mochten tijdens de graafwerkzaamheden alsnog archeologische waarden worden aangetroffen dient hiervan melding te worden gemaakt conform artikel 53 van de monumentenwet 1988. Melding van archeologische waarden dient zo spoedig mogelijk plaats te vinden bij de minister.¹⁶

¹⁵ Brief gemeente Oisterwijk, kenmerk GC12-02515.

¹⁶ Artikel 53 lid 1: Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is, meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij Onze minister.

Artikel 62 lid 1: Hij die handelt in strijd met de artikelen 11, artikel 37, eerste lid, eerste volzin, 45, eerste lid, 53, eerste lid, dan wel handelt in strijd met een maatregel getroffen op grond van artikel 56, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vijfde categorie.

Literatuur

Delporte, F.M.J., 1014. Grontmij PVE 250. Programma van Eisen Inventariserend veldonderzoek middel van proefsleuven plangebied Vinkenberg te Moergestel.

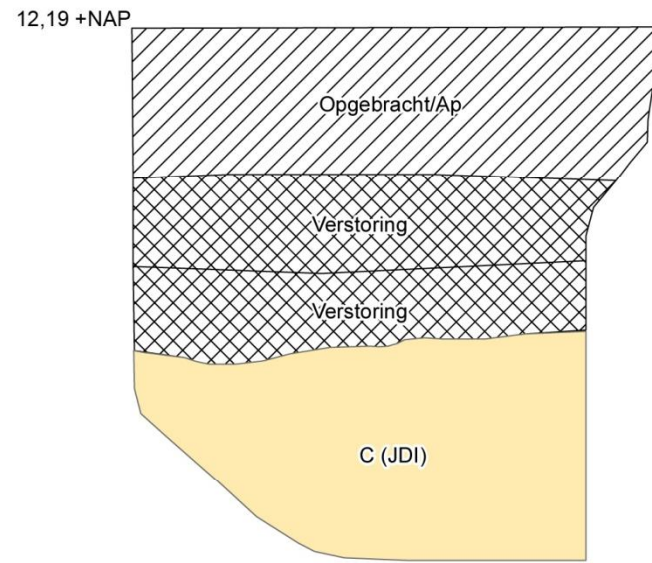
Diepen, L. van, 2011. GAR 1117 Bureauonderzoek plangebied Vinkenberg te Moergestel, gemeente Oisterwijk. Grontmij.

Kramer, J. de, 2013. GAR 1426 Inventariserend veldonderzoek verkennende fase, door middel van boringen, plangebied Vinkenberg te Moergestel, gemeente Oisterwijk Grontmij.

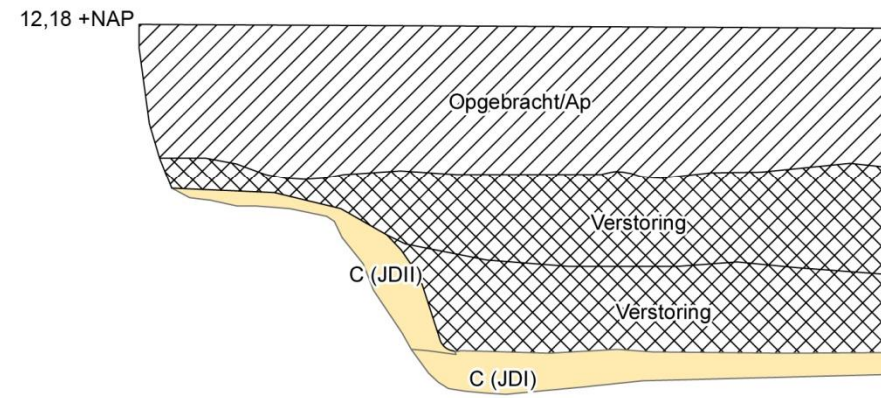
Bijlage 1

Profielen

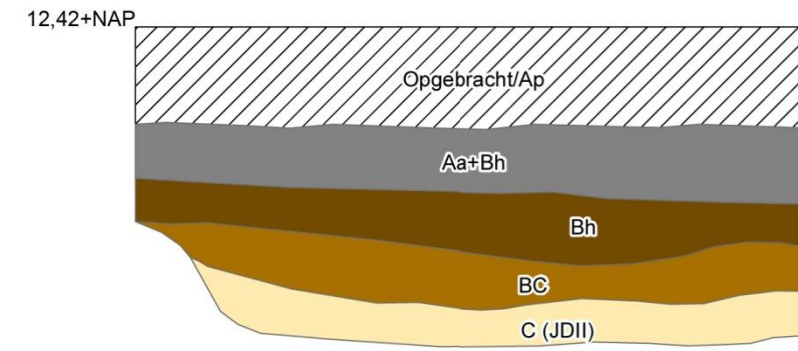
Profiel 1.1



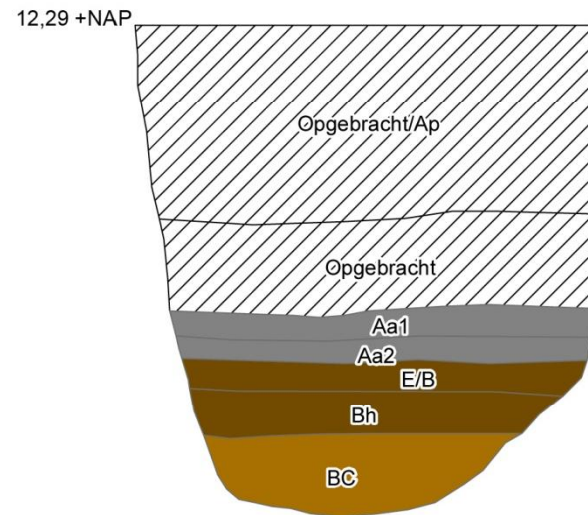
Profiel 1.2



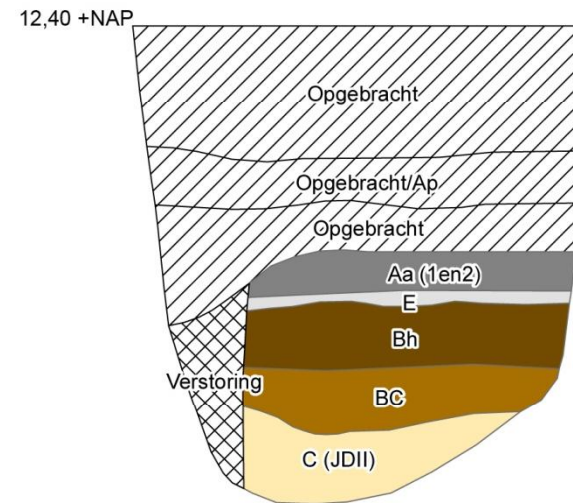
Profiel 1.3



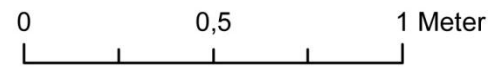
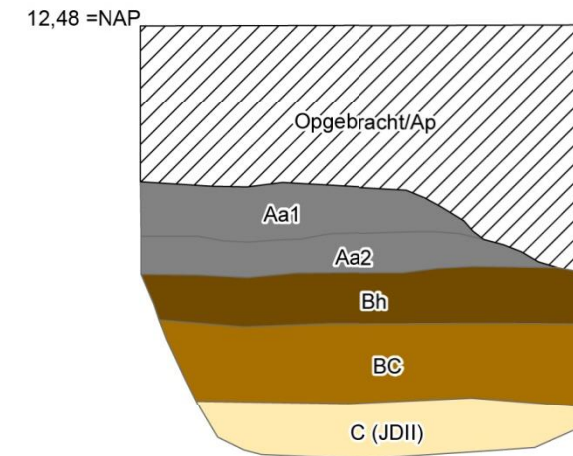
Profiel 2.1



Profiel 2.2

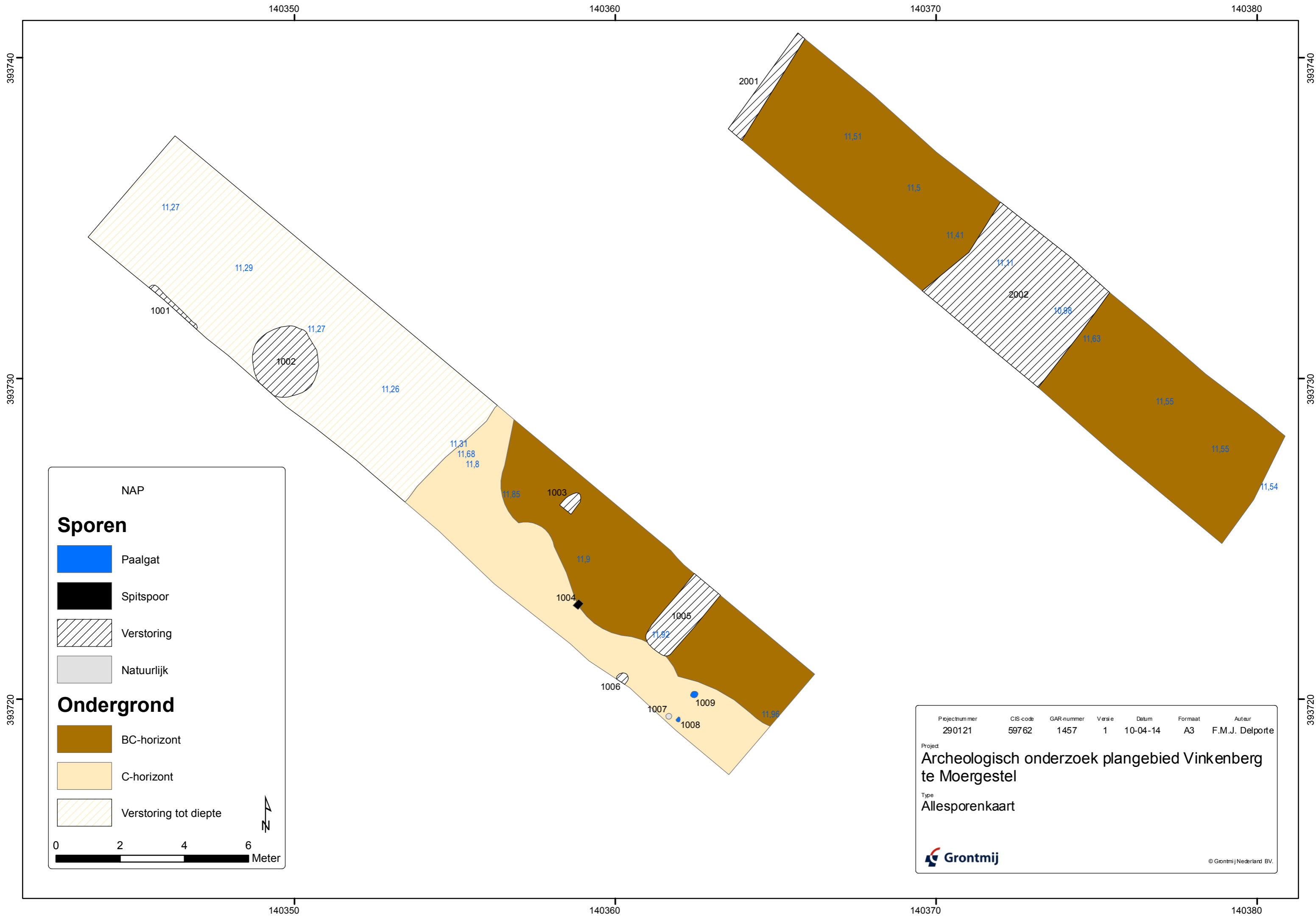


Profiel 2.3



Bijlage 2

Allesporenkaart



NAP

Sporen

- Paalgat
- Spitspoor
- Verstoring
- Natuurlijk

Ondergrond

- BC-horizont
- C-horizont
- Verstoring tot diepte

0 2 4 6 Meter

N

Projectnummer	CIS-code	GAR-nummer	Versie	Datum	Formaat	Auteur
290121	59762	1457	1	10-04-14	A3	F.M.J. Delporte

Project
Archeologisch onderzoek plangebied Vinkenbergt te Moergestel

Type
Allesporenkaart

Grontmij

© Grontmij Nederland BV.

Bijlage 3

Sporenlijst

Spoor	Put	Vlak	Type	Interpretatie	Opmerkingen	Textuur en inhoud
1001	1	1	VERSTORING	verstoring in profiel	gaat in coupe nog max 3 centimeter dieper door, grillige onderzijde, is laag 1 profiel, loopt hier dieper door	zand, donkerbruingrijs, zwak gevlekt met lichtbruin zand
1002	1	1	VERSTORING	ronde verstoring, mogelijk boomval	is in coupe 60 cm diep, is laag 8 van profiel in vlak, afgedekt door laag 1	zand, donkerbruingrijs, gevlekt met lichtbruin, lichtgrijs en bruin zand, zwak siltig
1003	1	1	VERSTORING		in coupe 1 cm dik	zand, donkergrijs,
1004	1	1	SPITSPOOR			zand, donkergrijs, gemengd met lichtbruin zand, grillige onderzijde
1005	1	1	VERSTORING		in oosten diep, in westen ondiep, vulling = laag 2 profiel 1.3	zand, donkerbruingrijs, onderin sterk gemengd met lichtbruin zand
1006	1	1	VERSTORING	mogelijk paalkuil is echter in plattegrond vrij grillig		zand, donkerbruingrijs, zwak gevlekt met lichtbruin zand
1007	1	1	NATUURLIJK	natuurlijk, wortelgang		zand, grijsbruin, grillig in vlak, mogelijk natuurlijk, gevlekt met lichtbruin zand
1008	1	1	PAALGAT	lijkt recent		zand, donkerbruingrijs, gemengd met lichtbruin zand, losse structuur
1009	1	1	PAALGAT	lijkt recent		zand, donkerbruingrijs, gemengd met lichtbruin zand, losse structuur
2001	2	1	VERSTORING	verstoring		zand, donkerbruingrijs, gemengd met lichtbruin zand
2002	2	1	VERSTORING	verstoring	loopt door tot 2 meter benden maaiveld, vaststelling met boring	zand, donkerbruingrijs, gemêleerd en gemengd met lichtbruin zand en blauwgrijze leem

Bijlage 4

Vondstenlijst

Grof keramiek

Vondstnummer: **2002** Put: **2** Vlak: **1** Spoornummer: **0** Coupe/Profiel: **2.2**

Opmerkingen: **Profiel 2.2, laag 7 (Opgebrachte grond)**

Volgcode: *Materiaal:* *Code:* *Type:* *Omschrijving:*

a		BAKSTEEN	fragment	
----------	--	-----------------	-----------------	--

Bewerksingssporen:

Aantal: *Lengte:* *Breedte:* *Dikte:* *Kleur:* *Datering Begin:* *Datering Eind:*

				rood	XXX	NTC
--	--	--	--	-------------	------------	------------

Opmerkingen:

Metaal

Vondstnummer: **2001** Put: **2** Vlak: **1** Spoornummer: **0** Coupe/Profiel: **2.2**

Opmerkingen: **profiel 2.2, laag 1 (opgebrachte grond/Ap)**

<i>Volgcode:</i>	<i>Materiaal:</i>	<i>Code:</i>	<i>Type:</i>	<i>Omschrijving:</i>
a	MFE	SCHARNIER		vierkant scharnier
<i>Aantal:</i>	<i>Gewicht:</i>	<i>Datering Begin:</i>	<i>Datering Eind:</i>	
1	0	NTC	NTC	

www.grontmij.nl